

Galga mente új arca a múlt tükrében - 2014. május 24.

Egyesületünk 2014. május 24-én a Galga völgyében tett kirándulást.

Furcsa kiejteni a völgy szót, hiszen a szabályozott folyócska jelenleg egy kis árokban” folydogál. Mindössze 56 km hosszan rója útját és vízhozama sem éri el az 1 m³ -t Valamikori áradásai és évezredek tájalakító munkája hozta létre a Cserhát-hegységben a Szandai hegy lábától a Zagyva felé kialakított völgyes lankás vidéket.

Első állomásunk Galgamácsa volt. Vankóné Dudás Juli gyűjteményét mutatta be csoportunknak egy nagyon kedves pedagógus hölgy, Erzsi néni. Szívneművelés előadásban méltatta Galgamácsa szülőjét, aki a nemzetközileg is elismert naiv festő volt. A néprajzi munkái miatt polihisztornak tekinthető Dudás Juli (Juló néni) a ma már feledésbe menő hagyományokat, a népdalkincset stb. hagyta mindannyiunkra. Munkái a világ számos országába eljuttatták a magyar népi kultúrát.

A tájház megtekintése után, kedves vezetőnk saját süteményű galgamácsai mazsolás kaláccsal vendégtelt meg minket. A kedves gesztus mindannyiunknak jól esett.

Második állomásunk az acsai-újfalu Prónay kastély volt. Nagy park elején emelkedik a századforduló romantikus kastélyépítészetének színvonalas alkotása, az angol gótika stílusában megalkotott, saroktornyos, kétemeletes épület. Báró Prónay Dezső 1910-ben építtette lánya és veje, Patay István számára.



A Prónay család a Felvidékről származott. A környéken több kastélyt is építtettek. Ezek közül csak a most megtekintett épületre kaptak a jelenlegi tulajdonosok EU-s támogatást, hogy felújítsák. Rendkívül ízléses zöld árnyalatú belső festése és a barokkos díszítés nagyon hatásos. Látogatásunk a borospincében kezdődött Hatalmas, vastag boltíves falak, igényes kovácsoltvas kapuzat a szálloda jellegre utalt, bár vezetőnk a jelenleg üres kastély felhasználását alkotóházként mutatta be. Rövid sétát tettünk a parkban, amely még rendezésre vár.

Az ebéd ideje kezdett közeledni, ezért buszunkkal a Gaia alapítvány által megjelölt galgahévízi ökofalut kerestük. Ott várt ránk a gulyásleves és a palacsinta. A falu megtalálása nem volt egyszerű feladat. Kiderült, hogy mi a gazdaságba keveredtünk. Igazából jelzések híján elég nehéz dolgunk volt. Kis segítséggel megtaláltuk a község szállóját. Itt kaptuk meg a

frissen főzött ebédet.

Irány a következő program. Az Ökofalu.

Az eredeti cél egy környezettudatos, a fenntartható fejlődésnek elkötelezett közösség létrehozása volt idilli környezetben, Galgahévíz mellett. Ezzel nyert meg magának Varga Géza, a Jobbik országgyűlési képviselője tucatnyi embert és jó néhány állami és európai uniós pályázatot az elmúlt években

Varga Géza az 1980-as évek végén, Svédországból hazatérve alapított Galgafarm Humán Értéktörző Egyesület keretei között hintette el a természettel harmóniában, fenntarthatóan és befogadóan működő falu ötletét. A korábbi termelőszövetkezeti földeken létrejövő Galgafarm Szövetkezet és az egyesület által alapított Gaia Ökológiai és Vidékfejlesztési Alapítvány terményeivel ma a Kossuth téri termelői piacon is találkozni lehet. A piacra kerülő élelmiszer abban az ökofaluban terem, melyet évekkel ezelőtt 50-60 háztartásra terveztek, A gazdaság vegyes benyomást keltett a kollégákban. Elhanyagoltnak, rendezetlennek találták. Tehenészetet láttunk, de más üzemágot nem.

A falu a gazdaságtól távol, egy dombon épült. Csak néhány házat láttunk. A képviselő úr bemutatta a jelenlegi házakat és a további tervekről beszélt. Eközben a zivatar többször megfenyegetett minket. Érdekesnek találtuk, ahogy a legmodernebb energiatermelés találkozik itt a hagyományos építkezési technológiákkal. Kétségtelen, hogy a fejlődés lassú, a források szűkösek.

Az autóbuszuk Turára vitte a csoportot, ahol az utolsó úticél a turai Schossberger Kastély volt.

Idegenvezetőnk már várt ránk, akitől megtudtuk, hogy:

Tura helység területe 1873-ig az Esterházy család birtokában volt, akitől a bárói rangot kapott *Schossberger Zsigmond* vásárolta meg. A kastély tíz évig épült. A második világháborúban előbb német, majd szovjet főhadiszállás, később kórház lett. A kastélyt az államosítást követően 1973-ig iskolaként használták, majd egy állami vállalat kezelésébe került és állapotát elhanyagolták. Az épület felújítása 2005-ben kezdődött. Bár az épület jelenleg is meglehetősen romos állapotban van, naponta látogatható.

Tíz hektáros park közepén áll az egyemeletes, összetett alaprajzú épület. Falaihoz négyszög-kupolás pálmaház csatlakozik.

A megrendelő kívánságára, festői hatásra törekedve az építész franciás neoreneszánsz stílusban tervezte meg a kastélyt. Az enteriőr egyesek szerint az Ybl Miklós által tervezett budapesti Operaház belső terének kísérletül szolgált. A falak között 30 cm légrés szolgál szigetelésül. A kandallókürtők a fűtés helyett a szellőzést biztosítják. A napfény pedig tükrrel bélelt aknákon jut a kastély mélyébe, a fény a tetőablakokon jut a tükrös csöbe, onnan pedig az előcsarnok feletti üvegteret öre esik. Nyolc ilyen tükrökbe borítja be a fény a fenti teret.

A Kastélyt többször helyszínen szolgált különböző filmfelvételeknél.

Jelenleg nagyon elhanyagolt, de romjaiban is látszik az elegancia és a Loire menti kastélyokhoz hasonló romantikus megjelenése. Érdemes volt megnézni.

Egyetlen nap alatt rengeteg információt kaptunk. A tervezés és az időbeosztás, a sokoldalúság Kuba Gábor elnökünket és Túri-Kiss Józsefet dicséri, de a szervezés nagyon fáradtságos aprólékos lebonyolítását Lujzikának, Garai Róbertnének köszönhetjük.

Laki Ilona